

I

(Resoluties, aanbevelingen en adviezen)

ADVIEZEN

EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITE

522E ZITTING VAN HET EESC VAN 25 EN 26 JANUARI 2017

Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité over de interne markt: bedreigingen en belemmeringen

(initiatiefadvies)

(2017/C 125/01)

Rapporteur: **Oliver RÖPKE**

Besluit van de voltallige vergadering	21.1.2016
Rechtsgrondslag	Artikel 29, lid 2, van het rvo Initiatiefadvies
Bevoegde afdeling	Interne Markt, Productie en Consumptie
Goedkeuring door de afdeling	13.1.2017
Goedkeuring door de voltallige vergadering	25.1.2017
Zitting nr.	522
Stemuitslag	166/62/8
(voor/tegen/onthoudingen)	

1. Conclusies en aanbevelingen

1.1. De interne markt is een grote verworvenheid en een cruciaal onderdeel van de Europese integratie, en moet de hoeksteen van de welvaart in Europa vormen. De invoering van de euro in de eurozone en het Schengen-akkoord waren cruciale momenten op de weg naar de voltooiing van de gemeenschappelijke interne markt. Beide zijn echter, deels uit kortzichtige nationale belangen, steeds meer onder druk komen te staan en worden door een niet onaanzienlijk deel van de burgers meer en meer in twijfel getrokken, deels vanwege concrete bezorgdheid van de Europese burgers.

1.2. Het Comité heeft altijd gepleit voor uitbreiding van het vrij verkeer van goederen, diensten, kapitaal en betalingen en personen, alsook voor het streven naar het nodige evenwicht tussen economisch, sociaal en milieubeleid. Het proces van economische en sociale convergentie tussen de lidstaten moet consequent worden voortgezet.

1.3. Voor de verdere ontwikkeling van de eengemaakte markt moeten onnodige belemmeringen worden opgeheven om groei, werkgelegenheid, langdurige welvaart en een zeer concurrerende sociale markteconomie te waarborgen. Het gaat dan vooral om marktbelemmeringen zoals de tekortschietende erkenning van kwalificaties en diploma's, lokale technische beperkingen, obstakels in de regelgeving ten gevolge van uiteenlopende nationale voorschriften of onvoldoende coördinatie van e-overheidsoplossingen op EU-niveau.

1.4. Het Europees Economisch en Sociaal Comité (EESC) vreest dat de Europese interne markt sinds de financiële crisis nauwelijks is gegroeid. In de eurozone is de conjunctuur tussen 2008 en 2015 zelfs met 1,6 % gedaald. Daarentegen hebben andere economische regio's, zoals de VS, Australië of Japan, de EU wat de binnenlandse vraag en de groei betreft ruimschoots overtroffen. Daarom moet er veel werk verzet worden om Europa meer in de buurt te brengen van de doelstellingen van de Europa 2020-strategie.

1.5. Het EESC wijst nogmaals op het belang van grensoverschrijdende mobiliteit voor ondernemingen en werknemers. Het mag echter niet worden vergeten dat de steun voor de beginselen van de interne markt bij een flink deel van de bevolking duidelijk tanende is. Een van de oorzaken hiervan is het toenemende risico van sociale en loondumping in geval van grensoverschrijdende dienstverlening. De grote kans op misbruik tast het vertrouwen van de Europese werknemers en eerlijke bedrijven in de interne markt ernstig aan.

1.6. Deze tendensen moeten resoluut bestreden worden; eerlijke concurrentie moet, ook in het belang van ondernemingen, gewaarborgd zijn. Een goed functionerende interne markt veronderstelt de naleving van Europese en nationale wetgeving bij grensoverschrijdende activiteiten. Daarom steunen de meeste EESC-leden alle inspanningen om gehoor te geven aan de oproep van voorzitter Juncker dat in de EU hetzelfde werk op dezelfde plaats op dezelfde manier moet worden beloond.

1.7. De interne markt heeft een sterke sociale basis in het VWEU en het secundair recht van de EU. Toch moet worden gekeken naar een beter evenwicht tussen de economische vrijheden en sociale grondrechten in het primaire recht om tegemoet te komen aan het onbehagen van veel mensen, die hun sociale belangen en eisen op de interne markt steeds minder gegarandeerd zien.

1.8. In principe is het een goede zaak als het EU-recht op zijn efficiëntie wordt gecontroleerd. Dit initiatief zou een belangrijke rol kunnen spelen bij de terugdringing van onnodige regelgevingskosten die op grond van verschillende nationale of regionale wetgeving voor hetzelfde toepassingsgebied gelden. Juist ten behoeve van het midden- en kleinbedrijf moet geharmoniseerde wetgeving derhalve op haar noodzaak worden beoordeeld. Het EESC herhaalt echter zijn standpunt dat hoge normen voor consumenten geen onnodige last vormen.

1.9. Volgens het EESC moet de digitale interne markt, gezien het enorme groeipotentieel, tot de beleidsprioriteiten behoren. Bestaande rechtsonzekerheid ten aanzien van werkgelegenheid, economie en de consument moet snel onderzocht en weggenomen worden. Voor nieuwe vormen van economie en nieuwe bedrijfsmodellen op de interne markt, zoals de verschillende vormen van de deeleconomie, moet de Commissie een duidelijk rechtskader scheppen om hiaten in de regelgeving te dichten. De van toepassing zijnde wetgeving dient volledig te worden geëerbiedigd; met name de rechten van consumenten en werknemers en eerlijke concurrentie moeten gewaarborgd zijn.

1.10. Ook de opbouw van een kapitaalmarktenunie dient hoog op de agenda te blijven nu de meer efficiënte kapitaalallocatie die ermee gepaard gaat positieve effecten kan teweegbrengen zowel voor de economie en de werkgelegenheid, als voor de consumenten. Een aantal recente ontwikkelingen zoals de Brexit mogen de uitvoering van deze plannen niet nodeloos vertragen of in het gedrang brengen.

1.11. Het EESC herhaalt zijn standpunt dat mazen in de belastingwetgeving tot oneerlijke concurrentie op de interne markt leiden. Daarom steunt het Comité het streven naar een gemeenschappelijke geconsolideerde heffingsgrondslag voor de vennootschapsbelasting, rapportage per land, alsmede de aanhoudende inspanningen om belastingontduiking en belastingparadijzen aan te pakken. Bovendien zou de invoering van een gemeenschappelijk minimumtarief voor deze belasting een nuttige aanvulling op dit initiatief vormen en een eind kunnen maken aan de strijd om het laagste belastingtarief.

1.12. Openbare diensten, ofwel diensten van algemeen belang, spelen een cruciale rol in de sociale markteconomie en zijn van essentieel belang voor de bevolking. Diensten van algemeen belang behoren tot de gedeelde waarden van de Unie en spelen een rol bij het bevorderen van de sociale en territoriale samenhang.

1.13. Met dit aspect, de bevordering van sociale en territoriale cohesie, moet rekening worden gehouden als onderdeel van de „beginselen en voorwaarden” die de EU voor deze diensten kan vaststellen. In verband met de voorgenomen herziening van de dienstenrichtlijn wijst het EESC op Protocol Nr. 26 inzake diensten van algemeen belang bij het EU-Verdrag, volgens hetwelk nationale, regionale en lokale autoriteiten in de lidstaten ruime discretionaire bevoegdheid krijgen ten aanzien van de diensten van algemeen economisch belang.

1.14. Overheidsopdrachten vereisen diverse maatregelen tegen oneerlijke praktijken waarbij offertes onder een billijk niveau worden gedrukt, vigerende voorschriften inzake het minimumloon soms niet worden nageleefd in de betreffende nationale bepalingen en praktijken en hoge kostenoverschrijdingen vaak het resultaat zijn. Er moet met name transparantie komen ten aanzien van de prijs van de beste bidder en dienst en eventuele latere budgetoverschrijdingen. Invoering van het principe van de beste bidder in plaats van de goedkoopste bidder moet het doel zijn.

2. Uitdagingen voor de interne markt

2.1. De Europese integratie moet streven naar het nodige evenwicht tussen economisch, sociaal en milieubeleid. Het vrije verkeer van goederen, diensten, kapitaal, betalingsverkeer en personen moet worden aangevuld met eerbiediging van de fundamentele sociale rechten die zijn verankerd in de EU-Verdragen via het Handvest van de grondrechten. Fundamentele sociale rechten moeten in de interne markt in de praktijk worden gehandhaafd. Tegelijkertijd moeten belemmeringen die nog steeds op de interne markt bestaan, worden opgeheven om langdurige welvaart en een zeer concurrerende, sociale markteconomie te scheppen.

2.2. Het EESC heeft er herhaaldelijk op gewezen, onlangs nog in het advies over de eengemaakte markt verbeteren⁽¹⁾, dat de eengemaakte markt aan de basis ligt van de Europese integratie: deze kan rechtstreeks voelbare voordelen opleveren en kan in Europa duurzame economische groei genereren.

2.3. De interne markt is een grote verworvenheid en dient de hoeksteen van de Europese welvaart te zijn. De invoering van de euro in de eurozone en het Schengen-akkoord waren cruciale momenten op de weg naar de totstandbrenging van een gemeenschappelijke interne markt. Zij staan nu echter onder flinke druk, waaruit blijkt hoezeer de belangen van de lidstaten uiteenlopen. Tot op zekere hoogte vinden besluitvorming en toezicht nog steeds op nationaal niveau plaats.

2.4. Het EESC tekent aan dat er nog steeds forse marktbelemmeringen zijn, zoals gebrekkige erkenning van kwalificaties en diploma's, het splitsen van lesprogramma's, lokale technische beperkingen, belemmeringen van regelgevende aard die voornamelijk het gevolg zijn van de versnipperde interne markt, ten gevolge van uiteenlopende nationale wetgevingskaders, administratieve lasten, zoals de naleving van nationale belasting- en douanevoorschriften, te weinig e-overheidsvoorzieningen en gebrek aan coördinatie van oplossingen van e-overheden op Europees niveau.

2.5. De Commissie werkt voor sommige gebieden aan volledige harmonisatie, die het bestaande niveau van bescherming in sommige lidstaten misschien vermindert. Het EESC benadrukt dat het zich in een aantal adviezen tegen dergelijke maatregelen heeft uitgesproken. Waar de Commissie streeft naar volledige harmonisatie moet dit bereikt worden zonder afbreuk te doen aan het reeds bestaande niveau van bescherming.

2.6. Burgers in de lidstaten hebben steeds meer het gevoel dat Europa weinig doet om sociale normen en inkomsten te beschermen of zich weinig inspant voor billijke belastingheffing en billijke sociale lasten. De eengemaakte markt heeft een solide sociale dimensie op basis van het VWEU en secundaire EU-wetgeving, maar er moet meer werk worden gemaakt van een evenwicht tussen de economische vrijheden en sociale grondrechten.

2.7. Maatregelen in het kader van de Europese pijler voor sociale rechten dienen de grondbeginselen van de Unie te weerspiegelen en voort te bouwen op de overtuiging dat economische ontwikkeling moet leiden tot meer sociale vooruitgang en cohesie en dat sociaal beleid ook moet worden gezien als een productiefactor, waarbij tegelijk voorzien wordt in passende vangnetten, conform de Europese waarden.

2.8. Ondanks de vele resultaten van het EU-cohesiebeleid is werkelijke economische en sociale convergentie tussen de lidstaten nog ver te zoeken en zijn er grote verschillen in lonen en sociale normen. De thans in sommige lidstaten gebruikelijke lonen zijn het gevolg van historische ontwikkelingen en de natuurlijke diversiteit van de uitgebreide Europese interne markt en zijn een afspiegeling van de lokale productiviteit en vele andere factoren, met inbegrip van de belangen van investeerders. Desondanks zou meer aandacht uit moeten gaan naar sociale dumping, die moet worden aangemerkt als een oneerlijke, illegale praktijk waarbij de voorschriften voor de beloning van arbeid of de betaling van sociale en ziektekostenverzekeringen niet worden nageleefd, waardoor een ongerechtvaardigd voordeel ontstaat ten opzichte van concurrenten⁽²⁾.

⁽¹⁾ PB C 177 van 18.5.2016, blz. 1.

⁽²⁾ *Social dumping: political catchphrase or threat to labour standards?* — Magdalena Bernaciak, werkdocument 2012, Europees Vakbondsinstituut.

2.9. Het resultaat is dat sinds het begin van de financiële crisis, d.w.z. de periode van 2008 tot 2015, de interne markt met 0,4 % is gegroeid — reële termen bijna geen groei. In de eurozone kromp de interne markt zelfs met 1,6 %. De meeste andere economische regio's streefden de Europese Unie ver voorbij wat betreft de binnenlandse vraag (bijv. VS + 8,8 %, Australië + 17,9 %, Japan + 3,8 %) ⁽³⁾. Maatregelen om de vraag in de interne markt nieuw leven in te blazen, zoals het Europees plan voor investeringen met het Europees Fonds voor strategische investeringen, hebben nog steeds niet het vereiste effect gehad.

2.10. Het EESC vreest dat de op slimme, duurzame en inclusieve groei gebaseerde sociale en werkgelegenheidsdoelstellingen van de Europa 2020-strategie niet haalbaar zijn ⁽⁴⁾. De economische vertraging, de trage uitvoering van zinvolle structurele hervormingen en de kwakkelende vraag in de interne markt hebben tot dusver een averechts effect gehad: de arbeidsparticipatie is gedaald van 70,3 % in 2008 naar 69,2 % in 2014. Zij zou tegen 2020 echter 75 % moeten bedragen. Het aantal door armoede en sociale uitsluiting getroffen mensen, dat in 2020 gedaald zou moeten zijn met 20 miljoen, is in plaats daarvan in 2014 met 4,9 miljoen gestegen. Bovendien waren in de Europese Unie eind 2015 ruim zes miljoen mensen meer werkloos dan vóór de crisis.

2.11. Een ander belangrijk aspect van de Europa 2020-strategie is onderwijs. Het verheugt het EESC dat het aandeel van de bevolking dat onderwijs en opleiding voortijdig heeft verlaten, gedaald is van 14,2 % in 2008 naar 11 %. Het tertiaire opleidingsniveau is ook verbeterd, en wel van 31,3 % in 2008 naar 38,7 % in 2015. Het EESC verwelkomt de vaardighedenstrategie van de Commissie en merkt op dat een hoog opleidingsniveau onontbeerlijk is om bedrijven aan te trekken en nieuwe banen te creëren.

2.12. De Brexit betekent een grote uitdaging voor de Europese interne markt. Het EESC beveelt aan om de toekomstige onderhandelingen te baseren op de eerbiediging van de fundamentele waarden van de interne markt.

3. Bijzondere opmerkingen

3.1. *Zelfstandigheid en werknemersmobiliteit op de arbeidsmarkt*

3.1.1. Arbeidsmobiliteit kan belangrijk zijn voor ondernemingen, die toegang krijgen tot geschoolde arbeidskrachten, en voor werknemers, die de kans krijgen om een goede baan te vinden, toegang tot nieuwe vaardigheden en goede arbeidsomstandigheden. Er zijn echter nog steeds belemmeringen.

3.1.2. Volgens de studie over belemmeringen en kosten ⁽⁵⁾ valt, naast kostenbesparingen voor overheidsdiensten, burgers en bedrijven, een bijzonder grote impact te verwachten van interoperabele e-overheidsdiensten op arbeidsmobiliteit. Betere erkenning van diploma's is zowel voor ondernemingen als voor werknemers essentieel om de grens over te steken.

3.1.3. In zijn advies over het „Misbruik van de status van zelfstandige” ⁽⁶⁾ benadrukte het EESC dat schijnzelfstandigheid kan leiden tot ontduiking van socialezekerheidsbijdragen, belastingontduiking, misbruik van arbeidsrechten en niet-gedeclareerde werkzaamheden en derhalve bestreden dient te worden. In dit verband is het EESC ingenomen met het reeds opgerichte Europees platform tegen zwartwerk als een stap in de goede richting ⁽⁷⁾.

3.1.4. Het platform beoogt het voorkomen en tegengaan van zwartwerk door betere samenwerking tussen de handhavingsinstanties van de lidstaten, zoals arbeidsinspecties, belastingautoriteiten en socialezekerheidsinstanties. Deze samenwerking omvat de uitwisseling van goede praktijken voor preventie en afschrikkende maatregelen, formulering van gemeenschappelijke beginselen voor inspecties van werkgevers, bevordering van personeelsuitwisselingen, gezamenlijke opleidingen en gemakkelijker uit te voeren gezamenlijke controleacties.

⁽³⁾ Europese Commissie, DG ECFIN, Ameco-gegevensbank.

⁽⁴⁾ Mededeling van de Commissie „Europa 2020 — Een strategie voor slimme, duurzame en inclusieve groei”, 3 maart 2010, COM(2010) 2020 final.

⁽⁵⁾ „Reducing costs and barriers for businesses in the Single Market”, studie voor de commissie IMCO van het EP, DG Intern Beleid.

⁽⁶⁾ PB C 161 van 6.6.2013, blz. 14.

⁽⁷⁾ COM(2014) 221 final, besluit van het Europees Parlement en de Raad tot oprichting van een Europees platform voor de intensivering van de samenwerking bij het voorkomen en tegengaan van zwartwerk.

3.1.5. Veel mensen worden tegenwoordig als „zelfstandig dienstverlener” in dienst genomen in plaats van als „werknemer”, zoals vroeger het geval was. Deze mensen hebben geen arbeidsovereenkomst omdat zij voor zichzelf werken, conform hun status van zelfstandige. Bij een dergelijke arbeidsovereenkomst hoeft er meestal niet te worden voldaan aan het nationale arbeidsrecht. Duidelijke en bindende criteria moeten worden gebruikt om na te gaan of iemand in feite werknemer is of een echte zelfstandige. Daarom heeft het EESC kritiek op het voorstel van de Commissie voor een richtlijn inzake besloten eenpersoonsvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid, dat volgens het EESC nog „verder ontwikkeld”⁽⁸⁾ moet worden. Hiermee komen micro-ondernemingen, kmo's en echte zelfstandigen zwaar onder druk te staan.

3.2. De interne markt en de detachering van werknemers

3.2.1. De richtlijn van 1996 vormt het EU-regelgevingskader waarbinnen een eerlijk evenwicht kan worden gevonden tussen drie doelstellingen: het grensoverschrijdend verrichten van diensten bevorderen en vergemakkelijken, bescherming bieden aan ter beschikking gestelde werknemers en gelijke mededingingsvoorwaarden waarborgen voor buitenlandse en lokale concurrenten.

3.2.2. De handhavingsrichtlijn⁽⁹⁾ van 2014 voorziet in nieuwe en versterkte instrumenten om omzeiling, fraude en misbruik te bestrijden, in aanvulling op Richtlijn 96/71/EG, en draagt bij tot een doeltreffender complex kader voor de detachering van werknemers.

3.2.3. Het EESC heeft onlangs een advies goedgekeurd over het Commissievoorstel voor een gerichte herziening van de richtlijn betreffende de terbeschikkingstelling van werknemers en over de belangrijkste wijzigingen en voorstellen daarvan⁽¹⁰⁾, op basis van de oproep van voorzitter Juncker in zijn politieke richtsnoeren voor de volgende Commissie: „In onze Unie moet hetzelfde werk op dezelfde plaats op dezelfde manier worden beloond”⁽¹¹⁾.

3.2.4. In zijn advies over „Een eerlijkere arbeidsmobiliteit in de EU”⁽¹²⁾ drong het EESC er bij de Commissie op aan oneerlijke praktijken aan te pakken die leiden tot sociale dumping. Dit probleem wordt steeds dringender omdat praktische voorbeelden uit de lidstaten aantonen dat het risico van loon- en sociale dumping in een grensoverschrijdende context fors toeneemt. Uit controles door BUAK⁽¹³⁾ in Oostenrijk kwam naar voren dat van de 7 238 in 2015 geïnspecteerde Oostenrijkse bedrijven 38 ervan verdacht werden werknemers onder te betalen in het licht van de wet ter bestrijding van loon- en sociale dumping. Dit betekent dat 0,53 % van de bedrijven verdacht werden van onderbetaling van hun werknemers. In dezelfde periode werden controles verricht bij 1 481 in Oostenrijk actieve, maar in andere EU-landen gevestigde bedrijven. Van deze bedrijven werden er 398 verdacht van onderbetaling van werknemers oftewel loondumping. Dit komt neer op 26,87 %.

3.2.5. Bij buitenlandse ondernemingen die op grensoverschrijdende basis actief zijn en gebruikmaken van gedetacheerde werknemers is de kans op loondumping 50 keer groter dan bij lokale bedrijven. Dit is een waarschuwing wat het (niet) functioneren van de interne markt betreft. De grote kans op misbruik ondermijnt het vertrouwen van de Europese werknemers in de interne markt enorm.

3.2.6. Een ander probleem is de schijndetachering van werknemers. Gevallen van valselijk gedetacheerde werknemers, d. w.z. misbruik met detacheringbewijzen A1, zijn kenmerkend voor de problemen in verband met attesten, certificaten of soortgelijke documenten, afgegeven door officiële of overheidsinstanties. Zo wordt het steeds moeilijker voor micro-, kleine en middelgrote ondernemingen en geschoolde werknemers om zich staande te houden tegenover oneerlijk handelende concurrenten. Schijndetachering van werknemers moet daarom worden uitgebannen.

3.2.7. De Commissie heeft onlangs een wijziging voorgesteld van Verordening (EG) nr. 883/2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels. Het Comité zal een apart advies uitbrengen conform het verzoek van de Commissie en verwacht een uitgewerkt modern systeem voor de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels dat recht doet aan de sociale en economische situatie in de lidstaten en de beginselen in acht neemt van de EU-wetgeving, met name ten aanzien van gelijke behandeling en non-discriminatie.

⁽⁸⁾ PB C 458 van 19.12.2014, blz. 19.

⁽⁹⁾ Richtlijn 2014/67/EU van het Europees Parlement en de Raad van 15 mei 2014 inzake de handhaving van Richtlijn 96/71/EG betreffende de terbeschikkingstelling van werknemers met het oog op het verrichten van diensten en tot wijziging van Verordening (EU) nr. 1024/2012 betreffende de administratieve samenwerking via het Informatiesysteem interne markt („de IMI-verordening”) (PB L 159 van 28.5.2014, blz. 11).

⁽¹⁰⁾ PB C 75 van 10.3.2017, blz. 81.

⁽¹¹⁾ Openingstoespraak in de plenaire zitting van het Europees Parlement in Straatsburg, 15 juli 2014.

⁽¹²⁾ PB C 264 van 20.7.2016, blz. 11.

⁽¹³⁾ Bauarbeiter- Urlaubs- und Abfertigungskasse, jaarstatistieken 2015.

3.2.8. Het EESC neemt kennis van het voorstel voor een dienstenpaspoort (of diensten-ID-kaart), dat een eind moet maken aan de veelvuldige verzoeken om informatie en documentatie die al aan de lidstaat van herkomst is verstrekt, door de oprichting van een gemeenschappelijk elektronisch register van documenten. Het EESC is gekant tegen elke ondermijning van het beginsel van het land van bestemming. Het Comité zal hierover een apart advies uitbrengen.

3.3. *Refit en betere wetgeving*

3.3.1. Maatregelen om na te gaan of EU-wetgeving doeltreffend is, moeten in beginsel worden toegejuicht. Een interinstitutioneel akkoord tussen de Commissie, de Raad en het Europees Parlement kan voor een nuttige regeling zorgen waarmee eenvoudigere en doeltreffendere EU-wetgeving gemakkelijker te bereiken valt. Wat de samenwerking betreft, dient evenwel vast te staan dat de wettelijke EU-normen die voordelen voor het sociale of economische beleid bieden, worden beschermd en niet ter discussie worden gesteld.

3.3.2. Het midden- en kleinbedrijf wordt in dezelfde mate getroffen als consumenten en werknemers. Volgens het principe „think small first” is het bijzonder belangrijk om onnodige lasten voor kmo's te vermijden. Een beleid voor consumentenbescherming op basis van een hoog niveau van bescherming conform artikel 169 VWEU is nodig voor de goede werking van de interne markt.

3.3.3. Refit kan ook een belangrijke rol spelen bij het terugdringen van de regelgevingskosten die worden toegepast als hetzelfde gebied gebonden is aan verschillende regionale voorschriften. Harmonisatie van de wetgeving zou aanzienlijke kostenbesparingen kunnen opleveren en de groei in de EU-regio's kunnen bevorderen door deze belemmeringen op te heffen. Daarom moet worden nagegaan of dat haalbaar is.

3.3.4. Veel wetgevingshandelingen die in het kader van het Refit-programma moeten worden herzien om de bureaucratie terug te dringen, betreffen wettelijke voorschriften ter bescherming van werknemers en consumenten en zijn derhalve van aanzienlijk maatschappelijk en economisch voordeel. Het EESC herhaalt zijn standpunt dat de hoge normen voor consumenten geen onnodige last vormen.

3.3.5. Het EESC verwijst naar zijn advies van 14 december 2014⁽¹⁴⁾ en herhaalt zijn standpunt dat slimme regelgeving niets afdoet aan de verplichting om de regels in acht te nemen inzake de bescherming van burgers, consumenten en werknemers, alsmede de normen voor gendergelijkheid of milieuvoorschriften. Bovendien moet het beginsel „Think Small First” er niet toe leiden dat micro-, kleine en middelgrote ondernemingen worden vrijgesteld van wetgeving, al moet in de wetgeving wel met hun belangen en behoeften rekening worden gehouden.

3.3.6. Het is volstrekt onbegrijpelijk dat de Commissie weigert om door te gaan met het geplande wetgevingsinitiatief betreffende kappers, ondanks de consensus onder de Europese sociale partners hierover. De aanpak van de Commissie staat haaks op de beginselen en de waarden van de sociale dialoog, naleving van het beginsel van representativiteit en is zeer kortzichtig omdat een gebrek aan regelgeving op het gebied van gezondheid op het werk tot beroepsziekten kan leiden en dus tot aanzienlijke kosten, zowel voor het bedrijfsleven als voor de overheid.

3.3.7. Het EESC wijst op de gezamenlijke verklaring van de Europese sociale partners over een nieuwe start voor de sociale dialoog, gebaseerd op de resultaten van de themagroepen waarin de wisselwerking tussen de Europese sociale dialoog en betere regelgeving is vermeld.

3.3.8. Het EESC is verheugd dat er in het recent opgerichte Refit-platform een dialoog wordt gelanceerd. Naast het streven om zaken doen te vergemakkelijken en de normen voor werknemers te waarborgen, dienen zowel de Commissie als de deskundigen in hun inspanningen ter vereenvoudiging van het recht van de Unie erop toe te zien dat de rechten van de consument worden beschermd.

3.4. *De digitale economie, nieuwe vormen van economie en nieuwe bedrijfsmodellen*

3.4.1. Gelet op de te verwachten voordelen zou een digitale eengemaakte markt één van de prioriteiten moeten zijn. De potentiële bbp-stijging bij voltooiing van de digitale eengemaakte markt wordt geraamd op 415 miljard EUR per jaar⁽¹⁵⁾.

⁽¹⁴⁾ PB C 230 van 14.7.2015, blz. 66.

⁽¹⁵⁾ Studie „Reducing Costs and Barriers for Businesses in the Single Market”.

3.4.2. Terecht stelt de Commissie dat de bestaande rechtsonzekerheid op het gebied van werkgelegenheid, economie en consumentenbescherming moet worden geanalyseerd en aangepakt. Daarbij moet gekeken worden naar waarborging van de bestaande normen voor arbeids-, sociale en consumentenbescherming en van een betrouwbaar rechtskader voor bedrijven. In de eengemaakte digitale markt mogen er geen verschillende regels zijn voor de gedigitaliseerde wereld en de „niet-digitale” wereld. De Commissie moet voorzien in wettelijke normen die kunnen worden gebruikt voor de digitale en de niet-digitale interne markt.

3.4.3. In het advies over „Ongerechtvaardigde geoblocking”⁽¹⁶⁾ verwelkomde het EESC de voorgestelde geoblockingverordening voor bedrijven en consumenten, die een onmisbaar element is van de strategie inzake de digitale interne markt. De verordening is evenwel een kleine stap en geen mijlpaal. Geoblocking moet een halt worden toegevoerd, d.w.z. blokkering van de toegang van consumenten tot onlinediensten op grond van hun verblijfplaats, geografische internetadres of nationaliteit. Het doorsturen van consumenten naar een lokale website met hogere prijzen is ook een vorm van discriminatie op de interne markt. Het EESC juicht het toe dat de Raad Concurrentievermogen in november 2016 een algemene benadering van de voorgestelde tekst heeft bereikt waarbij duidelijk wordt benadrukt dat onderscheid moet worden gemaakt tussen prijsdiscriminatie en prijsdifferentiatie.

3.4.4. Op gebieden als geoblocking, grensoverschrijdende pakketbezorging, grensoverschrijdende verzekeringen, licentieverlening voor auteursrechten en financiële markten mag niet vergeten worden dat het hoofdzakelijk de Europese Unie en de lidstaten zijn die verantwoordelijk zijn voor het wegnemen van belemmeringen voor grensoverschrijdende handel en het waarborgen van een betere werking van de markt.

3.4.5. Het vrije verkeer van gegevens noopt tot ruimere bescherming van persoonsgegevens en de persoonlijke levenssfeer, die in de toekomst van doorslaggevend belang zullen zijn. Verder moet er aandacht worden besteed aan een coherent beleid op het gebied van big data, clouddiensten en het internet der dingen.

3.4.6. De toenemende digitalisering van de economie brengt nieuwe bedrijfsmodellen voort en biedt nieuwe mogelijkheden, maar brengt ook nieuwe uitdagingen met zich mee. Het EESC heeft over dit nieuwe verschijnsel uitgebreid gedebatteerd, wat leidde tot een aantal adviezen⁽¹⁷⁾.

3.4.7. Om dit instrument echt doeltreffend te maken, moet de Commissie ook doorgaan met haar voorstel voor een interne digitale toegangspoort.

3.4.8. Sociaal en collaboratief ondernemerschap is van cruciaal belang voor de sociale samenhang, om de Europese burgers een meer efficiënte en duurzame economische groei te bieden. Het Comité dringt er opnieuw bij de Commissie op aan alle beleidsmaatregelen te nemen die nodig zijn om ervoor te zorgen dat de deeleconomie in al haar vormen wordt ondersteund, in praktijk kan worden gebracht en aan geloofwaardigheid en vertrouwen wint, zowel op EU- als op nationaal niveau⁽¹⁸⁾.

3.5. De totstandbrenging van een interne kapitaalmarkt

3.5.1. De Commissie heeft in 2015 een actieplan bekendgemaakt om een Europese kapitaalmarktunie op te bouwen. Voor het Comité⁽¹⁹⁾ dient deze unie de economische en financiële stabiliteit in de EU hoog in het vaandel te dragen en te leiden tot een betere en meer efficiënte kapitaalallocatie, met positieve gevolgen zowel voor de investeringen en de groei als voor de werkgelegenheid en de consumenten. Ook heeft het Comité⁽²⁰⁾ er indertijd zijn bezorgdheid over uitgedrukt dat het tijd zal kosten om tot het uiteindelijke resultaat te komen, en die bezorgdheid kan in het licht van een aantal recente ontwikkelingen, zoals de Brexit en andere die eerder genoemd zijn (zie paragraaf 2), alleen maar sterker worden.

3.5.2. Het actieplan bevat minstens een 33-tal maatregelen in verschillende domeinen om op korte en middellange termijn te realiseren. Diverse van deze maatregelen zorgen voor aanvullende financiering, met name voor kleine en middelgrote ondernemingen en huishoudens. Voor het Comité⁽²¹⁾ komt het erop aan deze voorstellen op korte termijn te verwezenlijken, rekening houdend met de principes van veiligheid, transparantie en handhaving. Vanuit dezelfde bezorgdheid van veiligheid en stabiliteit heeft het Comité⁽²²⁾ al meermaals gesteld dat schaduwbanken aangepakt en gereguleerd zouden moeten worden.

⁽¹⁶⁾ PB C 34 van 2.2.2017, blz. 93.

⁽¹⁷⁾ PB C 264 van 20.7.2016, blz. 57, PB C 303 van 19.8.2016, blz. 28, PB C 303 van 19.8.2016, blz. 36, PB C 264 van 20.7.2016, blz. 86, PB C 389 van 21.10.2016, blz. 50.

⁽¹⁸⁾ PB C 303 van 19.8.2016, blz. 36.

⁽¹⁹⁾ PB C 133 van 14.4.2016, blz. 17 (paragrafen 1.2, 1.3 en 1.7).

⁽²⁰⁾ PB C 133 van 14.4.2016, blz. 17 (paragraaf 1.12).

⁽²¹⁾ PB C 82 van 3.3.2016, blz. 1 (paragrafen 1.2, 1.6 en 1.7).

⁽²²⁾ PB C 133 van 14.4.2016, blz. 17 (paragrafen 1.9 en 3.8), PB C 251 van 31.7.2015, blz. 33 (paragraaf 4.2).

3.5.3. De EU-regulering van de financiële markten en de handhaving daarvan konden speculatieve transacties, te hoge schulden en onverantwoordelijke risico's niet voorkomen die uitmondde in de financiële crisis, met ernstige gevolgen voor de hele samenleving. Het EESC herinnert de Commissie eraan dat zij met een voorstel zou moeten komen over de hoge schulden van particuliere huishoudens.

3.6. *Belastingbeleid*

3.6.1. Zoals het EESC in zijn verslag uit 2012, „Obstakels voor de Europese interne markt” stelde, leiden lacunes in het belastingbeleid tot oneerlijke concurrentie. De plannen van de Commissie voor een gemeenschappelijke geconsolideerde heffingsgrondslag voor de vennootschapsbelasting moeten worden toegejuicht. Het EESC heeft voor dit onderwerp een studiegroep opgezet. Om een einde te maken aan de neerwaartse nivellering van vennootschapsbelasting en ter wille van een billijker belastingbeleid zou ook de invoering van een minimumtarief kunnen worden overwogen.

3.6.2. Positief zijn de uitwisseling van fiscale informatie tussen alle lidstaten en juridische stappen om de meest voorkomende methoden om belasting te ontwijken tegen te gaan. Centrale kwestie hierbij is de invoering, in elk land, van een meldingsplicht voor grensoverschrijdend actieve ondernemingen zonder onnodige administratieve lasten.

3.6.3. Tevens moet er actie worden ondernomen tegen belastingparadijzen. Tijdens een hoorzitting in het Europees Parlement pleitte Joseph Stiglitz, econoom en Nobelprijswinnaar, voor wereldwijde maatregelen tegen zulke mogelijkheden voor belastingontwijking⁽²³⁾. Volgens de Franse academicus Gabriel Zucman zijn financiële activa ter waarde van naar schatting 5 800 miljard EUR geparkeerd in belastingparadijzen overal ter wereld, waarvan 80 % niet belast wordt⁽²⁴⁾. De Commissie stelt nu maatregelen op internationaal niveau voor om belastingparadijzen aan te pakken.

3.6.4. Ten eerste moet ervoor worden gezorgd dat overeenkomsten inzake wederzijdse bijstand worden uitgevoerd en dat inlichtingen tussen de lidstaten automatisch worden uitgewisseld. Voor multinationale ondernemingen zou een internationaal netwerk van belastingcontroles moeten worden overwogen. Een mogelijk begin is financiële instellingen te verplichten om hun overdrachten van activa en kapitaal naar landen die bekendstaan als belastingparadijzen te melden⁽²⁵⁾.

3.7. *Diensten van algemeen belang, dienstenrichtlijn*

3.7.1. Het EESC heeft in zijn verslag van 2012 over belemmeringen voor de interne markt al gewezen op de bestaande obstakels in de dienstensector. De Commissie heeft geconstateerd dat veel lidstaten niet voldoen aan hun verplichting om de EU-autoriteiten op de hoogte te stellen van regelgevende maatregelen, waardoor het voor de Commissie moeilijk te beoordelen valt of een nieuwe regel gerechtvaardigd en evenredig is.

3.7.2. De Commissie is daarom van plan om de kennisgevingsprocedure te hervormen, zodat deze ook van toepassing zal zijn op de diensten die momenteel zijn uitgesloten van het toepassingsgebied van de dienstenrichtlijn. De Commissie moet ervoor zorgen dat de voorstellen de soevereiniteit of de democratische beginselen van de lidstaten in kwestie niet in twijfel trekken.

3.7.3. Diensten van algemeen belang spelen een cruciale rol in de sociale markteconomie. De beschikbaarheid van huisvesting, water en energie, afval- en afvalwaterverwijdering, openbaar vervoer, gezondheidszorg, sociale diensten en jeugd- en gezinsvoorzieningen, cultuur en communicatie zijn van wezenlijk belang voor het publiek. Diensten van algemeen belang behoren tot de gedeelde waarden van de Unie en spelen een rol bij het bevorderen van de sociale en territoriale samenhang. Met dit aspect, de bevordering van sociale en territoriale cohesie, moet rekening worden gehouden als onderdeel van de „beginselen en voorwaarden”.

3.7.4. In verband met de voorgenomen herziening van de dienstenrichtlijn wijst het EESC op Protocol Nr. 26 bij het EU-Verdrag inzake diensten van algemeen belang, zijnde de juridisch bindende interpretatie van artikel 14 VWEU: Vanwege de culturele, sociale en geografische verschillen hebben de nationale, regionale en lokale autoriteiten in de lidstaten ruime discretionaire bevoegdheid ten aanzien van de diensten van algemeen economisch belang. Voor deze diensten, die conform de behoeften van de gebruikers moeten worden aangeboden, moeten een hoog niveau van kwaliteit, veiligheid, en betaalbaarheid en gelijke behandeling gewaarborgd zijn, evenals de bevordering van de algemene toegang en van de rechten van de gebruiker, waarbij tegelijkertijd efficiëntie en goed beheer worden gegarandeerd.

⁽²³⁾ Zie het Europees Parlement, newsroom, ref. 20161114STO51063 van 17.11.2016.

⁽²⁴⁾ Zie *Steueroasen: wo der Wohlstand der Nationen versteckt wird* (Belastingparadijzen: waar 's werelds rijkdom is verborgen), Gabriel Zucman, 2014, Suhrkamp-Verlag.

⁽²⁵⁾ PB C 264 van 20.7.2016, blz. 93.

3.8. **Overheidsopdrachten**

3.8.1. Voor overheidsopdrachten bestaan geen statistieken van de werkelijke kosten in vergelijking met de kosten die door de in de aanbestedingsprocedure gekozen inschrijver zijn opgegeven. Vaak is er sprake van aanzienlijke kostenoverschrijdingen ⁽²⁶⁾.

3.8.2. Steeds opnieuw krijgen oneerlijk te werk gaande inschrijvers de opdracht en verlagen zij hun inschrijvingskosten tot onder een redelijke prijs en maken zij gebruik van onbetrouwbare onderaannemers. Vervolgens zijn er vaak follow-upkosten die hoger liggen dan de prijs van de als tweede of derde gerangschikte inschrijver.

3.8.3. Om hier een eind aan te maken zijn diverse maatregelen vereist: de invoering van elektronische aanbestedingen, zodat op basis van statistische gegevens bepaald kan worden wie lage inschrijvers zijn, en de verantwoordelijken tot positief gedrag kunnen worden aangezet. Wat de statistische gegevens betreft: de beste inschrijving en de feitelijke kosten moeten centraal worden geregistreerd om transparantie te scheppen in verband met eventuele kostenoverschrijdingen. Offertes op basis van prijzen die niet aan de minimumvereisten voldoen, zoals vermeld in de desbetreffende nationale bepalingen en praktijken, moeten van aanbesteding worden uitgesloten om een eventuele neerwaartse nivellering van kosten en kwaliteit te vermijden.

Brussel, 25 januari 2017.

De voorzitter
van het Europees Economisch en Sociaal Comité
Georges DASSIS

⁽²⁶⁾ Zie de luchthaven van Berlijn, het Skylink-project van de luchthaven van Wenen, of het treinstation in Stuttgart.